

Brunislav Marijanović. Fragmenti iz liburnskog svijeta = Fragments from the Liburnian World. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2024.

343 str., ilustr. u boji

Monografija „Fragmenti iz liburnskog svijeta mrtvih“ rezultat je istraživanja koje je autor proveo na jednoj od brojnih liburnskih nekropola na Ljubačkoj kosi, a istodobno je prva koherentna nekropola uopće istražena na tom području. Manji broj ranijih naslova povezanih s tim područjem obrađuje izolirane i slučajne nalaze bez sigurnih konteksta, a samo dva ranija priloga obrađuju ukupno pet od preko stotinu registriranih humaka na Ljubačkoj kosi. Gledano u cjelini, nekropola koja je obrađena u monografiji prvi je primjer sustavnog istraživanja na tom području, a istodobno je primjer zaštite vrijedne arheološke baštine izložene neovlaštenim devastacijama.

Monografijom je obuhvaćeno 35 istraženih grobova u kojim je pokopano oko 50 osoba. U tom je kontekstu posebno značajna struktura nekropole koju čine tri humka s više pokopa koji pripadaju vremenskom okviru od kraja 10. do 7. st. pr. Krista, te skupina tzv. ravnih grobova mahom s pojedinačnim pokopima koji pripadaju vremenskom rasponu 6. – 5. st. pr. Krista. Premda biritualizam kod Liburna nije nepoznata pojava, nekropola „Venac“ je prvi primjer kompaktne sepulkralne cjeline na kojoj su u jasnom vremenskom slijedu zastupljena oba načina pokapanja.

Posebno je značajna činjenica da najveći broj spolno determiniranih grobova pripada osobama ženskog spola, među kojima je, sudeći prema primjerima rijetke ili rarietne građe, veći broj pripadao predstavnicima liburnske društvene elite.